

Byla C-410/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. liepos 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

Hof van Cassatie (Kasacinis teismas, Belgija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. birželio 29 d.

Kasatoriai:

FU

DRV Intertrans

Kita kasacinio proceso šalis:

Openbaar Ministerie

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinėje byloje nagrinėjamas kasacinis skundas, kurį FU ir *DRV Intertrans BV* pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui dėl 2021 m. vasario 11 d. *Hof van beroep te Antwerpen (correctionele kamer)* (Antverpeno apeliacinis teismas, baudžiamųjų bylų kolegija, Belgija) nuosprendžio, kuriuo jie buvo pripažinti kaltais dėl sukčiavimo ir kuriuo jiems buvo paskirta bausmė.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) iš esmės klausia, kokią teisinę galią turi A1 pažyma, kurią laikinai anuliavo dokumentą išdavusi valstybė narė, kol bus priimtas nuosprendis baudžiamojoje byloje darbo vietos valstybėje narėje, ir ar gautas leidimas vykdyti veiklą kelių transporto priemonėmis vienoje valstybėje narėje įrodo, kad atitinkama įmonė turi nuolatinę ir faktinę buveinę šioje

valstybėje narėje, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 13 straipsnį, leidžiančią nustatyti taikytiną socialinės apsaugos sistemą.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką, 5 straipsnis aiškintinas taip, kad

- jeigu valstybės narės, kuri išdavė A1 pažymą, institucijos, gavusios darbo vietos valstybės narės institucijų prašymą atgaline data anuliuoti šias pažymas, šias pažymas tik laikinai anuliuoja, nurodydamos, kad jos nebegalioja, todėl galima tęsti baudžiamąjį procesą darbo vietos valstybėje narėje, o valstybė narė, kuri išdavė A1 pažymą, galutinį sprendimą priims tik galutinai užbaigus šį baudžiamąjį procesą, tuomet nebetaikoma A1 pažymomis grindžiama prielaida, kad atitinkami darbuotojai yra tinkamai apdrausti pagal pažymą išdavusios valstybės narės socialinės apsaugos sistemą ir šios A1 pažymos nebesaisto darbo vietos valstybės narės institucijų,
- jei į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai: ar darbo vietos valstybės narės institucijos, remdamosi Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl sukčiavimo, gali neatsižvelgti į atitinkamas A1 pažymas?

2. Ar 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 13 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis, 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1071/2009, nustatančio bendrąsias profesinės vežimo kelių transportu veiklos sąlygų taisykles ir panaikinančio Tarybos direktyvą 96/26/EB, 3 straipsnio 1 dalies a punktą bei 11 straipsnio 1 dalis ir 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1072/2009 dėl bendrųjų patekimo į tarptautinio krovinių vežimo kelių transportu rinką taisyklių 4 straipsnio 1 dalis aiškintini taip, kad aplinkybė, jog įmonė, kuri gauna leidimą vykdyti veiklą kelių transporto priemonėmis Europos Sąjungos valstybėje narėje pagal Reglamentą (EB) Nr. 1071/2009 ir Reglamentą (EB) Nr. 1072/2009, vadinasi, turi turėti faktinę ir nuolatinę buveinę šioje valstybėje narėje, laikytina neginčijamu įrodymu, jog nustatant taikytiną socialinio draudimo sistemą šios įmonės registruota buveinė, kaip ji suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnio 1 dalį, yra šioje valstybėje narėje ir kad darbo vietos valstybės narės institucijos privalo atsižvelgti į šią išvadą?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72), 13 straipsnis.

2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL L 284, 2009, p. 1), 5 straipsnis.

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1071/2009, nustatantis bendrąsias profesinės vežimo kelių transportu veiklos sąlygų taisykles ir panaikinantį Tarybos direktyvą 96/26/EB (OL L 300, 2009, p. 51), 3 straipsnis ir 11 straipsnis.

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1072/2009 dėl bendrųjų patekimo į tarptautinio krovinių vežimo kelių transportu rinką taisyklių (OL L 300, 2009, p. 72), 4 straipsnis.

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Strafwetboek (Baudžiamasis kodeksas) 66 straipsnis

Sociaal Strafwetboek (Socialinis baudžiamasis kodeksas) 235 straipsnis

Trumpas bylos aplinkybių ir proceso pristatymas

- 1 FU yra bendrovės *DRV Intertrans BV*, kurios registruota buveinė yra Belgijoje ir kuri veikia transporto sektoriuje, direktorius. FU žmona yra bendrovės *Immo-Des BV*, kurios registruota buveinė yra Belgijoje ir kuri disponuoja gamybiniu pastatu (be kita ko, su stovėjimo aikštele ir techninės priežiūros įranga bei degaline), direktorė. FU oficialus gyvenamasis adresas yra Liuksemburge, kur yra ir registruota transporto įmonės *Mic Cargo sarl* buveinė. Be to, FU ir jo žmona Slovakijoje įsteigė bendrovę *Md Intercargo sro*, kuri taip pat vykdo veiklą transporto sektoriuje.
- 2 Vis dėlto atlikus tyrimą paaiškėjo, kad tiek Liuksemburgo, tiek Slovakijos bendrovės iš tiesų yra valdomos iš Belgijos, o didžioji dalis transporto veiklos vykdoma Belgijoje. Belgijos *Sociale Inspectie* (Belgijos socialinės priežiūros tarnyba, toliau – *Sociale Inspectie*) nurodė, kad bendrovė Slovakijoje buvo įsteigta kaip subrangovė, siekiant *DRV Intertrans BV* ir Liuksemburgo bendrovę *Mic Cargo sarl* aprūpinti pigia darbo jėga – komandiruojamais darbuotojais. Kaip teigia *Sociale Inspectie*, ši veikla susijusi tik su Belgijos rinka, o Slovakijoje, oficialios registruotos buveinės valstybėje, atitinkama veikla nevykdoma.
- 3 FU ir *DRV Intertrans BV* buvo iškelta byla *Correctionele rechtbank West-Vlaanderen, afdeling Brugge* (Vakarų Flandrijos pirmosios instancijos baudžiamųjų bylų teismas, Briugės skyrius, Belgija), be kita ko, dėl sukčiavimo. Siekdami nemokėti socialinio draudimo įmokų *Rijksdienst voor Sociale Zekerheid* (Nacionalinė socialinės apsaugos tarnyba, Belgija), jie neteisingai nurodė, kad atitinkamus darbuotojus į Belgiją komandiravo Slovakijos bendrovė, nors šios bendrovės faktinė registruota buveinė yra ne Slovakijoje ir (arba) bet kuriuo

atveju ji nevykdo reikšmingos veiklos Slovakijoje (*Strafwetboek* 66 straipsnis ir *Sociaal Strafwetboek* 235 straipsnis).

- 4 Vykstant šiam baudžiamajam procesui, Belgijos institucijos paprašė Slovakijos institucijų atgaline data anuliuoti jų išduotas A1 komandiravimo pažymas. Slovakijos institucijos laikinai anuliuo visą pažymą ir pranešė, kad jos nebegalioja, todėl Belgijos baudžiamasis procesas gali būti tęsiamas ir tik po šio proceso jos galutinai nuspręs, kokie teisės aktai bus taikomi atitinkamiems darbuotojams.
- 5 2021 m. vasario 11 d. nuosprendžiu *Hof van Beroep van Antwerpen (correctionele kamer)* pripažino FU ir *DRV Intertrans BV* kaltais (be kita ko) dėl sukčiavimo ir, be kita ko, skyrė jiems baudą remdamasis šiais argumentais:
 - Išduotas A1 komandiravimo pažymas Slovakijos institucijos laikinai anuliuo, todėl jos negalioja. Šių pažymų galiojimo sustabdymas reiškia, kad jos negali būti vertinamos kaip įrodymai nustatant taikytiną socialinės apsaugos sistemą.
 - Taikytinai socialinės apsaugos sistemai neturi reikšmės aplinkybė, kad Bendrijos vežimo leidimas nebuvo panaikintas, ir tai nereiškia, kad *Hof* turi daryti prielaidą, jog socialinės apsaugos aspektu *Md Intercargo sro* turi faktinę ir nuolatinę buveinę Slovakijoje.
- 6 FU ir *DRV Intertrans BV* dėl šio nuosprendžio pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

Pirmasis klausimas

- 7 FU ir *DRV Intertrans BV* tvirtina, kad šiuo nuosprendžiu pažeidžiamas Reglamento Nr. 987/2009 5 straipsnis, nes jame daroma neteisinga prielaida, kad atitinkamiems darbuotojams skirtų A1 pažymų galiojimas yra sustabdytas, todėl šiuo pavidalu jos nebegali būti vertinamos kaip įrodymai. Vis dėlto šia nuostata dokumentą išdavusiai valstybei narei, t. y. Slovakijai, neleidžiama laikinai anuliuoti arba sustabdyti A1 pažymos galiojimo iki bylos nagrinėjimo kitoje valstybėje narėje pabaigos. Pagal šią nuostatą valstybė narė, išdavusi A1 pažymą, gali ją tik taikyti, anuliuoti arba paskelbti negaliojančia.

Antrasis klausimas

- 8 FU ir *DRV Intertrans BV* nuomone, nuosprendyje neteisingai argumentuojama, kad gautas leidimas valstybėje narėje pagal Reglamentą Nr. 1071/2009 ir Reglamentą Nr. 1072/2009 neįrodo, jog įmonė šioje valstybėje narėje turi faktinę ir nuolatinę buveinę. Nuosprendyje taip pat neatsižvelgiama į tai, kad šis įrodymas yra neginčijamas, nes tik dokumentą išdavusi valstybė narė turi teisę taikyti bausmes už atitinkamus pažeidimus ir panaikinti leidimą. Be to, nuosprendyje

nepagrįstai neatsižvelgiama į šio įrodymo ir „registruotos buveinės“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 13 straipsnio 1 dalį, ryšį, ypač nustatant darbdavio registruotą buveinę.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

Pirmasis klausimas

- 9 Reglamento Nr. 987/2009 5 straipsnyje reglamentuojama kitoje valstybėje narėje išduotų dokumentų ir patvirtinamųjų įrodymų teisinė galia. Pagal šią nuostatą valstybė narė, kurioje asmuo dirba, priima šį dokumentą, nebent valstybė narė, kurioje jis buvo išduotas, jį anuliųotų arba paskelbtų negaliojančiu. Kilus abejonių dėl dokumento galiojimo arba tikslumo, valstybė narė, kurioje asmuo dirba, kreipiasi į dokumentą išdavusią valstybę narę ir prašo suteikti reikiamą tikslesnę informaciją arba prireikus anuliuoti tą dokumentą. Dokumentą išdavusi valstybė narė persvarsto dokumento išdavimo pagrindą ir prireikus jį anuliuoja.
- 10 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, be kita ko, matyti, kad remiantis A1 pažyma preziūmuojamas apdraudimo pagal dokumentą išdavusios valstybės narės socialinės apsaugos sistemą teisėtumas (2006 m. sausio 26 d. Sprendimas *Herbosch Kiere NV*, C-2/05, EU:C:2006:69). Ši pažyma privaloma darbo vietos valstybės narės teismui, tačiau jis neturi teisės tikrinti pažymos teisėtumo (2000 m. vasario 10 d. Sprendimas *Fitzwilliam Executive Search Ltd*, C-202/97, EU:C:2000:75, 2017 m. balandžio 27 d. Sprendimas *A-Rosa Flussschiff GmbH*, C-620/15, EU:C:2017:309 ir 2018 m. vasario 6 d. Sprendimas *Altun*, C-359/16, EU:C:2018:63).
- 11 Taigi taip pat keltinas klausimas, ar ši tinkamo apdraudimo prezumpcija ir tokios pažymos privalomas pobūdis nebetaikomi, jei dokumentą išdavusi valstybė narė, gavusi prašymą, laikinai anuliuoja atitinkamas A1 pažymas, kaip šioje byloje, nurodydama, kad jos nebegalioja, todėl galima tęsti baudžiamąjį procesą darbo vietos valstybėje narėje ir kad galutinis sprendimas bus priimtas tik galutinai užbaigus šį baudžiamąjį procesą. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, keltinas klausimas, ar darbo vietos valstybė narė, remdamasi Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl sukčiavimo, gali neatsižvelgti į atitinkamas pažymas.
- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad sprendimui priimti būtinas minėtos Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimas.

Antrasis klausimas

- 13 Pagal Reglamento Nr. 883/2004 13 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį darbuotojui, įdarbintam įmonės arba darbdavio, pagal darbo sutartį dirbančiam keliuose valstybėse narėse ir didžiąją dalį veiklos vykdančiam ne gyvenamosios vietos valstybėje narėje, taikomi valstybės narės, kurioje yra įmonės arba darbdavio registruota buveinė arba gyvenamoji vieta, teisės aktai. Pagal Reglamento Nr. 1071/2009 3 straipsnio 1 dalies a punktą ir 11 straipsnio 1 dalį

transporto įmonė, kuri nori gauti leidimą verstis profesine vežimo kelių transportu veikla, turi turėti faktinę ir nuolatinę buveinę valstybėje narėje. Pagal Reglamento Nr. 1072/2009 4 straipsnio 1 dalies a punktą valstybė narė Bendrijos licencijas išduoda už atlygį keliais krovinius vežančiam vežėjui, kuris yra įsisteigęs toje valstybėje narėje remiantis Bendrijos teisės aktais ir tos valstybės narės nacionaliniais teisės aktais.

- 14 Taigi taip pat keltinas klausimas, ar aplinkybė, kad įmonė pagal Reglamentą Nr. 1071/2009 ir Reglamentą Nr. 1072/2009 gauna leidimą valstybėje narėje, vadinasi, turi turėti faktinę ir nuolatinę buveinę toje valstybėje narėje, laikytina neginčijamu įrodymu, kad atitinkama įmonė pagal Reglamento Nr. 883/2004 13 straipsnį, leidžiantį nustatyti taikytiną socialinės apsaugos sistemą, socialinės apsaugos srityje taip pat laikoma turinčia buveinę toje valstybėje narėje, ir ar darbo vietos valstybė narė yra saistoma šios aplinkybės.
- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad sprendimui priimti būtinas minėtų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimas.